

Õiguskantsler

Teie 08.11.2016 nr

Meie 25.11.2016 nr 6-1/161298/1604850

Töövõimetoetuse maksmise peatamine või lõpetamine

Lugupeetud avaldaja

Küsisite, kas Eesti Vabariigi põhiseaduse (PS) § 28 lg 2 järgi võib inimese jätta töövõimetus korral abita, kui ta ei astu riigi silmis piisavaid samme tööturule sisenemiseks.

PS § 28 lg 2 peab töövõimetus all silmas olukordi, kus inimene on püsivalt kaotanud täielikult või osaliselt oma töövõime. Sellisel juhul peab riik inimesele abi osutama. Abi andmise eelduseks võib Riigikogu näha PS § 28 lg 2 teise lause järgi ette tingimusi („Abi liigid, ulatuse ning saamise tingimused ja korra sätestab seadus.“). Riigikogul on üsna vaba voli otsustada, millistel juhtudel ta inimesele töövõimetus korral abi ette näeb. Mõistetavalt ei tähenda see õigust jätta abivajajaid vajaliku abita. Riigikogu on eksinud PS § 28 lg 2 vastu siis, kui ta on meelevaldselt ja mõistliku põhjendusega jätnud püsivalt töövõimetus inimesed abita.

Töövõimetoetuse seadus (TVTS) § 18 loetleb juhtumid, mil osalise töövõimega inimene jäetakse ajutiselt abita. Sama seaduse § 19 loetleb juhud, mil inimese abistamine lõpetatakse püsivalt. Seega on TVTS järgi tõesti võimalik, et inimene, kes on küll PS § 28 lg 2 mõttes töövõimetu, jääb sellegipoolest riigi abita. Nähtuvalt TVTS-st ei saa aga inimest riigi toeta jätta kergekäeliselt. Selline otsus ei saa tulla inimesele üllatusena. Samuti on see tingitud tema enda tegevusest. Eeldatavalt teavitatakse töövõimetoetuse taotlejaid toetuse andmisel kõikidest nende õigustest ja kohustustest ning selgitatakse kohustuste mittetäitmise tagajärgi. Töövõimetoetuse sihtgruppi arvestades peavad ametnikud inimestega suhtlema ja selgitama seadust erilise hoolega ning veenduma, et ollakse kõigest olulisest õigesti aru saanud.

PS § 28 lg 2 järgi ei pruugi inimese abita jätmise olla põhjendamatu. Riik püüab motiveerida tööturule sisenemist erineval viisil. TVTS §-dest 18 ja 19 välja kumav toetusest ilmajätmise võimalus (mida inimene saab ise vältida) on üks viis. Lisaks võimaldab riik inimesel osaleda sobiva töö leidmise eesmärgil tööturuteenustes. See on ka loogiline, sest inimväärikuse põhimõttega on kooskõlas, et iga tööealine inimene vastutab endale elatise kindlustamise eest enda võimetele vastavalt ise. See kehtib ühtviisi nii tööks täielikult võimelistele kui ka osaliselt võimetutele. Osaliselt töövõimetute soodsamaks kohtlemiseks pole selles plaanis põhjust.

Eeltoodu alusel ei saa tööturuteenustes osalemist iseenesest pidada osaliselt töövõimetute suhtes kehtestatud ülemääraseks kohustuseks ega töövõimetoetuse saamise meelevaldseks tingimuseks. Ülemääraseks võib kõnealune kohustus osutada nt siis, kui Eesti Töötukassa pole pidanud töötukassasse ilmumata jätmise põhjust mõjuvaks, kuigi see seda objektiivselt võttes oli. Igakordse mõjuva põhjuse hoolikas hindamine on ametniku kohustus enne otsuse tegemist. Sellist

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Eesti Töötukassa otsust saab lihtsalt vaidlustada töötukassale [vaide esitamise](#) või halduskohtusse pöördumise teel. [Halduskohtus](#) otsuse vaidlustamiseks pole tarvis kasutada advokaadi abi.

Täna pöördumise eest. Loodan, et selgitustest on Teile abi.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise